

TÍÐINDI

KIRSTIN BJARGAÐI JOHN TÁ HANN FEKK HJARTASTEDG

- Um illa vildi til, og eg ikki var komin til lívs aftur, hevði hetta verið ein góður deyði. Men, av tí, at eg fekk so skjóta og góða viðgerð og alla hugsandi hjálp, fekk eg einki mein av álvarsliga tilburðinum, og tað beri eg ikki minst Kirstini G. Olsen - og øllum teimum, sum hjálptu mær í teirri støðu, eg var í - eina óendaliga stóra tøkk fyri, sigur John Ellefsen

Vilmund Jacobsen

Dagurin er hin 17. januar í 2018, og vit eru stødd í Runavíkar kommunu. John Ellefsen, sum í dag er 75 ára gamal, er komin við bili út til hølini hjá Bláa Krossi í Saltangará. Síðan hann gjørdist pensjónistur, hevur hann brúkt ein part av sínari frítíð til at gera hjálpararbeiði fyri Reyða Kross, har hann einaferð um mánaðin koyrir og savnar brúkt klæðir fyri felagskapin.

- Dagurin byrjaði sum vanligt. Eg fór upp um 07-tíðina, og einar tveir tímar seinni fór eg at koyra norðureftir. Vanliga er Hans Mortensen við mær, men henda dagin hevði hann forfall. Á yngri árum arbeiddu vit báðir saman hjá Wenzel í eini 17 ár. Nú eg henda dagin var einsamallur á ferðini, gav eg mær góðar stundir. Eg fór fyrst til Klaksvíkar, har systir mín eisini býr, og haðani til Fuglafjarðar, FK í Saltangará og síðan út til Bláa Kross í Saltangará, har eg var stutt eftir klokkan 13.

Soleiðis greiðir John Ellefsen, sum býr á Argjum, frá.

Sosialurin hevur sett honum og Kirstini G. Olsen stevnu, har tey greiða frá tilburðinum í Saltangará ein kaldan vetrardag í januar fyri tveimum árum síðan.

Fall í óvit

Í Saltangará fylti John Ellefsen bilin við klæðum,

og hetta gjørdi hann saman við Kristionnu Johannesen hjá Bláa Krossi, men tá hann skuldi fáa tann seinasta sekkin inn í bilin, small hann um og fall í óvit - lívleysur og uttan puls og hjartasláttur.

- Um eingin hjálp var í hesi løtu, var eg deyður, men her vóru fleiri ting, sum viðvirkaðu til, at eg kom aftur til lívs.

Nakrar tímar, áðrenn John Ellefsen steðgaði í Saltangará henda dagin, hevði Stig Davidsen, formaður í Arbeðarafelagnum Hæddini, sum eigur bygningin, har Blái Krossur hevur høli, sett kassan til hjartastartaran hjá felagnum á bygningin út móti veginum.

Kassin til hjartastartaran stóð soleiðis beint við, har ógvusliga hendingin fór fram.

Men, tað vóru so sanniliga eisini onnur ting, sum vóru avgerandi fyri, hvør lagnan hjá John Ellefsen henda dagin skuldi vera.

Stutt frammanundan var Kirstin G. Olsen, sum býr í Saltangará, komin framvið. Hon hevði júst koyrt mammu sína til Bláa Kross, har mamman hjálpir til. Hóast Kirstin hevði ymiskt at takast við henda dagin, tí elsti sonur hennara hevði føðingardag, fór hon ikki avstað aftur beinanvegin.

Á Bláa Krossi var fundur um, hvussu tey skuldu skipa seg fram eftir, og tiskil steðgaði Kirstin G. Olsen á at drekka ein kaffimunn.

Og nú skuldi tað vísa

- Tað fyrsta, eg minnst, var, at kona mín og dóttirin sótu hjá mær á intensivari deild á Landssjúkrahúsinum. Í fyrstani sansaði eg einki um leiðningar, men spurdi bara, hvar eg var, og hví eg var her. Tá søgdu tey mær, hvat var hent, sigur John Ellefsen

Mynd: Justinus Eidesgaard

seg, at júst hesin lítli steðgur og kaffimunnur gjørdist bjargingin hjá John Ellefsen.

Soleiðis hendi tað

Nøkur fá ár frammanundan hevði Kirstin G. Olsen tikið heilsurøktaraútbúgving í Suðuroy, har ein partur av útbúgvingini er at læra at geva lívbjargandi fyrstuhjálp og at brúka ein hjartastartara. Hevði hon henda dagin sett mammu sína av og var farin beina leið avstað aftur, er ógvusliga ivasamt, um neyðuga hjálpin hevði verið nóg skjót í nærumhvørvinum.

Eitt annað, sum var avgerandi hesa løtu, var, at Kristianna Johannesen, sum hevði hjálpt John Ellefsen at fylla bilin við klæðum, var hjástødd, tá hann fall í óvit. Tá hon ringir 112, vísir tað seg, at sjúkrabilurin júst er á veg norður eftir við sjúklingi, sum skuldi flytast til Klaksvíkar. Sjúklingurin, sum ikki var í lívsvanda, varð settur av við Effo-støðina í Leirvík, og síðan koyrði sjúkrabilurin so skjótt tað bar til út til Saltangará.

Men, hvussu upplivir so Kirstin G. Olsen, sum situr við einum kaffimunni hesa løtu, hendingina, har John Ellefsen liggur lívleysur á kaiuni.

- Tað var sera hált, tá eg kom í túnið. Tiskil fylgdi eg mammu míni oman gjøgnum trappurnar. Her møtti eg Dakku (Petur Jákup Petersen), sum eg kenni væl, og tað var hann, sum bað meg koma inn at fáa mær ein kaffimunn, tó at eg ikki hoyri upp í hetta selskapið. Meðan, eg siti við síðuna av mammu míni við einum kaffimunni, kemur róp í. Kristianna Johannesen sigur, at ein maður er dottin um niðri á kaiuni og biðir onkran koma við vatni. Eg kendi beinanvegin á mær, at eg skuldi halda meg framat. Tá eg komi út og siggi, at maður liggur lívleysur, leypi eg avstað niður gjøgnum trappurnar.

Lívbjargandi fyrstahjálp

Kirstin G. Olsen sigur, at júst hesa løtu sær hon einki fólk við bilin, sum tekur sær nakað fyri.

- Eg rópi á Kristionnu

Johannesen um at ringja eftir hjálp, samstundis sum eg beinanvegin byrji at geva lívbjargandi fyrstuhjálp. Eg ánaði ikki, hvør maðurin var, men eg kendi rættiliga á mær, at her kann eg gera mun. Á Heilsuskúla Føroya í Suðuroy høvdu tey við ógvuliga stórum nærlagni lært okkum lívbjargandi fyrstuhjálp - og at brúka hjartastartara.

Sjálv heldur Kirstin G. Olsen, at hon hesa løtu var rættiliga rólig; her var eingin panikkur, og hon var sannførd um, hvat hon skuldi gera.

- Eg fór beinanvegin í gongd. Hetta kendist mær ikki fremmant, og eg var slett ikki í iva, tó at eg ongantið áður hevði givið einum menniskja lívbjargandi fyrstuhjálp. Á skúlanum høvdu vit eina dukku, men nú stóð eg knappliga andlit til andlits við veruleikan og eitt lívleyst menniskja.

Hon sá beinanvegin, at støðan hjá John Ellefsen var álvarslig. Her var eingin hjartasláttur og eingin puls, og hann var kolbláur.

- Nú byrjaðu fólk at koma, og meðan

eg gevi lívbjargandi fyrstuhjálp, spyrji eg, um hjartastartari er í umhvørvinum. Jú, her var hjartastartari. Kassin til startaran var komin upp á bygningin at hanga, men sjálvur hjartastartarin var ikki upppakkadur.

Kirstin G. Olsen sigur, at tað var Stig Davidsen, sum í somu løtu kom rennandi við hjartastartaranum.

- Eg klistraði nú aðra elektroduna við østbeinið høgru megin og hina nakað niðan fyri armholuna vinstrumegin.

Ein sterk løta

Meðan vit sita á Sosialinum og prátta, John Ellefsen og Kirstin G. Olsen, leggur John Ellefsen aftrat, at tibetur er hann ikki so loðin, og tí kundu elektrodurnar setast beint á kroppin. Eru fólk hinvegin loðin, kann tað vera neyðugt at raka blettin beran, har festið skal setast.

- Eg hevði ikki roynt festini á einum mannalíkami áður, men bara á einari dukku. Tó kendi eg meg tryggan í tí, eg gjørdi. Tá elektrodurnar eru